

**MUSTAQILLIK YILLARIDA RESPUBLIKADAGI IJTIMOIIY
O'ZGARISHLAR**

Azimova Maftuna Muhammadamin qizi

Qo'qon universiteti o'qituvchisi

Maftunaazimova67@gmail.com

Tel: (88)811- 67-57

Burxonova Muslimaxon Laziz qizi

Qo'qon Universiteti talabasi

Tel +998 90 307 07 15

Nazirova Munisabon Bahodir qizi

Qo'qon Universiteti talabasi

Tel +998950111777

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida mustaqillik yillarida amalga oshirilgan ijtimoiy o'zgarishlar tahlil qilinadi. Xususan, ta'lim, sog'liqni saqlash, ijtimoiy himoya, fuqarolik jamiyati va yoshlar siyosati sohalaridagi islohotlar yoritiladi. Shuningdek, ijtimoiy sohada olib borilgan keng ko'lamli yangilanishlarning jamiyat taraqqiyotiga ta'siri ochib beriladi. Maqolada mustaqillik davrida shakllangan yangi ijtimoiy munosabatlar va ularning ahamiyati ilmiy asosda bayon etiladi.

Kalit so'zlar. Mustaqillik, ijtimoiy islohotlar, fuqarolik jamiyati, ta'lim tizimi, ijtimoiy himoya, sog'liqni saqlash, yoshlar siyosati, taraqqiyot.

Kirish.Mustaqillik yillarida O'zbekistondagi ijtimoiy o'zgarishlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Davlat mustaqilligini e'lon qilish. O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining 1990-yil 20-iyunda bo'lgan ikkinchi sessiyasida mustaqillik deklaratsiyasi qabul qilindi. Deklaratsiyada O'zbekistonning davlat mustaqilligi e'lon qilindi. 1991-yil 31-avgustda O'zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi asoslari to'g'risida Qonun qabul qilindi. Unga ko'ra o'z davlat belgilariga ega va yangi konstitutsiyasi ishlab chiqish vazifasi belgilangan edi.

Iqtisodiy o'zgarishlar. 1990-yillarning oxirida iqtisodiy qiyinchiliklar pul birligining qadrsizlanishi bilan birga kechdi. Fanlar akademiyasi Sharqshunoslik instituti tayanch doktoranti Jahongir Ostonsov aytilishicha 90-yillar oxirida iqtisodiy qiyinchilik so'mning qadrsizlanishi bilan birga kechdi. «2017-yilga qadar mamlakatda naqdsiz to'lov va naqd pul muammosi mavjud edi. Naqd pulsiz savdo qilish deyarli imkonsiz holga yetib kelgan, banklarda yetarli ATM mashinalari yo'q edi. Buning natijasida turli savdo shahobchalaridan naqdlashtirishda yuqori foiz ustamolari to'lanar edi. Bank kartasidan pulni naqdlashtirishda 30 foizgacha to'lashga to'g'ri kelgan. Bu daromadning uchdan birini shunchaki yo'qotish degani. 2017-yilda bu muammoning bartaraf etilishi odamlarning moliyaviy imkoniyatlarini iqtisodiy jihatdan yaxshi tomonga o'zgartirdi», – dedi Jahongir Ostonsov.

Uning so'zlariga ko'ra, SSSR parchalanishi ortidan e'lon qilingan mustaqillik o'sha vaqtdagi mustaqil respublika sifatida boshqarish oson bo'lmaganini ko'rish mumkin.

Til siyosati. 1989-yil 21-oktabrda o'zbek tili Davlat tili sifatida qonunlashtirildi.

1991-yilda O'zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligiga erishishi mamlakat hayotida tub burilish yasadi. Sobiq tuzumdan meros bo'lib qolgan markazlashgan boshqaruv tizimi o'rniga milliy manfaatlarga asoslangan yangi siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy tizim shakllana boshladi. Mustaqillik yillari davomida respublikada keng qamrovli islohotlar amalga oshirilib, jamiyat hayotining barcha jabhalarida sezilarli o'zgarishlar yuz berdi. Ayniqsa, ijtimoiy sohada olib borilgan islohotlar aholi farovonligini oshirish, inson manfaatlarini ta'minlash va ijtimoiy adolatni qaror toptirishga qaratildi.

Ta'lim sohasidagi o'zgarishlar.Mustaqillikdan so'ng ta'lim tizimini tubdan isloh qilish zarurati yuzaga keldi. 1997-yilda qabul qilingan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" ta'lim tizimining huquqiy asosini yaratdi. Keyingi yillarda maktabgacha ta'lim, umumiy o'rta ta'lim, o'rta maxsus va oliy ta'lim tizimi modernizatsiya qilindi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya vositalari keng joriy etildi. Oliy ta'lim muassasalari soni oshirildi va xalqaro hamkorlik kengaydi.

Sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar.Mustaqillik yillarida sog'liqni saqlash tizimida ham sezilarli o'zgarishlar amalga oshirildi. Birlamchi tibbiy xizmatni rivojlantirish, zamonaviy klinika va shifoxonalarni barpo etish, aholiga sifatli tibbiy xizmat ko'rsatish darajasini oshirishga alohida e'tibor qaratildi. Onalik va bolalikni muhofaza qilish, yuqumli kasalliklarning oldini olish bo'yicha davlat dasturlari amalga oshirildi.

Ijtimoiy himoya va bandlik.Aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini qo'llab-quvvatlash maqsadida nafaqa va moddiy yordam tizimi takomillashtirildi. Kam ta'minlangan oilalar, nogironligi bo'lgan shaxslar, keksalar va bolali oilalarga davlat tomonidan muntazam yordam ko'rsatib kelinmoqda. So'nggi yillarda aholi bandligini ta'minlash, tadbirkorlikni rivojlantirish orqali daromad manbalarini ko'paytirish ustuvor vazifa etib belgilandi.

Fuqarolik jamiyati va yoshlar siyosati. Mustaqillik yillarida nodavlat notijorat tashkilotlar, ommaviy axborot vositalari va jamoat birlashmalari faoliyati kengaydi. Fuqarolarning davlat boshqaruvidagi ishtiroki oshdi. Yoshlar siyosati davlat siyosatining muhim yoʻnalishiga aylandi. Yoshlarni qoʻllab-quvvatlash, ularning taʼlim olishi va bandligini taʼminlash, iqtidorli yoshlarni ragʻbatlantirish boʻyicha keng koʻlamli dasturlar amalga oshirilmoqda.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, mustaqillik yillarida Oʻzbekiston Respublikasida chuqur va keng qamrovli ijtimoiy oʻzgarishlar amalga oshirildi. Taʼlim, sogʻliqni saqlash, ijtimoiy himoya va fuqarolik jamiyati sohalarida olib borilgan islohotlar mamlakat taraqqiyotiga mustahkam zamin yaratdi. Inson manfaatlari va farovonligini taʼminlash davlat siyosatining ustuvor yoʻnalishiga aylandi. Kelgusida ham ijtimoiy sohadagi islohotlarni izchil davom ettirish jamiyat barqarorligi va taraqqiyotining muhim omili boʻlib qoladi. Koʻrishimiz mumkinki, Respublikamiz tashqi dunyo bilan savdo aloqalari kengayib bormoqda. Farxod Axrorovning aytishicha, eksport tarkibi 2022-yilda 2000-yillarga nisbatan diversifikatsiyalashgan va sanoat mahsulotlarining umumiy eksport hajmidagi ulushining 10% dan 20%ga chiqishi ishlab chiqarish sanoatining rivojlanib borayotganligidan dalolat beradi.

Oʻzbekiston iqtisodiyotining bugungi jozibadorligi investitsiyalar hajmida ham koʻzga tashlanadi. Masalan, Oʻzbekistonda 2022-yilda 13,66 mingta korxonaning faoliyatida xorijiy sarmoyalar jalb etilgan. Bunda 17,5% jami xorijiy kapital Rossiya hissasiga toʻgʻri kelgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Islom Karimov. *Oʻzbekiston mustaqillikka erishish ostonasida.* – Toshkent.

Shavkat Mirziyoyev. *Yangi Oʻzbekiston strategiyasi.* – Toshkent, 2021

5. Temirova. M. M. Tasks of the preventive inspector in raising the level of legal culture of the population and studying public opinion Interdiscipline innovation and scientific research conference international scientific-online conference part 20 may 15th collections of scientific works london 2024

6. Temirova M. M. РЕФОРМЫ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УЗБЕКИСТАНА И СТРАТЕГИИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА (1991–2025 EuroAsian International Scientific Online Conference Volume 5 Issue 1 | 2026 | International conference on multidisciplinary studies and education (Fransiya xalqaro konferensiya)

7. Temirova M.M. Jamoat tartibini saqlashning tarixiy bosqichlari Bosma O‘z MU xabarlari 2025/11 (mahalliy OAK) 20-24

8. Azimova, M. M.(2025). SOBIQ SHO'ROLAR VA SOVETLAR HUKUMRONLIGI DAVRIDA O'ZBEKISTONDA TIBBIYOT TARIXI. B THEORETICAL ASPECTS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL SCIENCES (T. 4, Выпуск 20, сс. 42–46). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16626069>

9. Azimova M.M. FARG‘ONA VODIYSIDA O‘TISH DAVRI BOSQICHLARIDA SOG‘LIQNI SAQLASH SOHASINING MODDIY. <https://esiconf.org/index.php/MRIATS/issue/view/89> Angliya xalqaro konferensiyasi.

10. Temirova M.M. Farg‘ona viloyat radiosi tarixiga doir ayrim mulohazalar FarDU Ilmiy xabarlari – 2019. – № 5. – (07.00.00. №.32).

11. Islomov A. L. Economic cooperation between Uzbekistan and Azerbaijan in the 21st century. Edu vision journal of Innovations in pedagogy educational Advancements volume 01. ISSUE 02. February 2025. ISSN €: 3061-6972.

12. Azimova M.M. Farg‘ona vodiysida o‘tish davri bosqichlarida sog‘liqni saqlash sohasining moddiy texnik holati. Humanities science xalqaro jurnali. INSONSHUNOSLIK FANLARI JURNALI 2-jild, 1-son (yanvar, 2026). – B. 53.

13. Islomov Аультурно-научное наследие Узбекистана и Азербайджана в эпоху Раннего Ренессанса (IX–XI вв.)”Tamaddun nuri”- OAK ilmiy, falsafiy, madaniy-marifiy, adabiy-badiiy jurnali. UDK: 93/94 . ORCID: 0009-0000-7737-624X

